

NOVA PRAVDA

Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Narodni dom, I. nadstr. Telefon 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina 6 dinarjev,
za inozemstvo pa 8 dinarjev.

Ne tako!

Naši internacionalni sodrugi so v svojih listih mišljenja, da je italijanska gospodarska invazija v balkanske države, zlasti tudi v Jugoslavijo in predvsem v vzhodno obal Jadranskega morja materijalistična zgodovinska nujnost. Gospodarski pojavi, da so trdi in brezobzirni. Zaman je več človekov trud, da bi jih preprečil. Kdor je močnejši in seveda tudi nasilnejši, bo prodril in zastoj se mu upirajo slabše sile. Iz te miselnosti sledi, da moramo Jugoslovani in zlasti tudi mi Slovenci z vdanostjo in božjo voljo in v globokem spoštovanju pred laško gospodarsko močjo in diplomatično spretnostjo, biti veseli, da nas Lahi sploh še pomandrali niso in da nam danes še puščajjo nekaj samostojnega življenja.

Ne tako. To je poklon imperijalizmu, kajti zgodovinska ali naravna mejnost, ki je kruta in brezobzirna, je najgrši imperijalizem. Mi se borimo proti človekovim naravnim nujnostim, ki izvirajo iz sebičnega izkoriščevanja. Pobijamo imperijalizem, brezobzirnost posameznika v gospodarskem življenju, pobijamo brezobzirnost stanov in razredov, pobijati moramo in bomo tudi brezobzirnost narodov, ki streme za gospodarskim zavojevanjem drugih narodov. To je vse po svojem bistvu eno in isto. Kakor nam je za boj proti individualni brezobzirnosti posameznika ali celih stanov in razredov potrebna borbenost in programatična jasnost, tako potrebujemo borbenosti tudi v boju proti gospodarskim invazijam in strahovladam drugih narodov. Tej borbenosti daje prožnost in gibčnost naša narodna zavest in prepričanje, da ima vsak narod, tudi, ako je gospodarsko slabši, naravno pravico do samostojnega gospodarskega življenja, katero po nobenem drugem narodu ne sme biti ogroževano. Zato je naša naravna pravica in zapoved samoobrane, da ugovarjamo proti takim mednarodnim gospodarskim pogodbam, ki niso pogodbe na podlagi enakopravnosti, ampak le izraz gospodarske nadmoči enega pogodbenika nad drugim. Smešna je ta zgodovinska nujnost, tudi, ako jo je sam Marx pogruntal in če tudi je nedotakljiva fraza vseh internacionalcev. Ta nauk je nevaren za cel delavski pokret. On zavaja k malodušnosti in resignaciji in do skrajnosti izveden bi moral imeti za posledico ukinitve vsega delavčevega strokovnega in političnega udejstvovanja. Kajti, kar je usojeno, je usojeno in nihče tega spremeniti ne more. Dosledno temu nauku bi se moralo delavstvo vleči pod drevo današnjega družabnega reda in samo gledati in čakati, kedaj bodo jabolka na njem tako nagnata, da bodo padla na tla. Marx je delavce tudi na ta način tolažil, ko je učil, da bo meščanski družabni red sam od sebe dozorel in razpadel. Zgodovinska nujnost, da to zahteva. Kako lep pogled v bodočnost je to. In vendar vidimo, da je delavstvo izvedlo velike in težke boje, da ni mirno stalo pod drevesom. Zakaj to? Delavstvo samo ne veruje v absolutno moč

zgodovinske materijalistične nujnosti, odnosno noče verovati, da mora nad njim kot slabjšim gospodovati in ga izkoriščati močnejši. On se temu brani, brani zato, ker ga k temu sili druga nujnost, to je nujnost življenjskega obstoja.

Za nas je italijanski gospodarski imperijalizem istoveten s kapitalizmom, z vsemi svojimi slabimi lastnostmi. Kapitalizem posameznika se od kapitalizma narodov v prav ničemer ne razlikuje. Narod je pač skupnost gotovih posameznikov. Ako zahtevamo tak družabni red, v katerem ne bo medsebojnega individualnega izkoriščanja v notranjosti posameznih narodov, moramo hoteti tudi tak družabni red, v katerem ne bo medsebojnega izkoriščanja med narodi. Da Italijani naš narod izkoriščajo tako politično kakor gospodarsko, o tem ni dvoma. Proti temu izkoriščanju se mora dvigniti naš odpor, in sicer s poudarjanjem naših lastnih narodnih pravic. Ni merodajno, koliko vagonov blaga teče iz Jugoslavije v Italijo ali obratno. Čim več, tem boljše. Merodajno je le to, da ti vagoni nam prinašajo korist. Ako pa n. pr. Italija v svoji premoči

vodi tako carinsko politiko, ki je nam v škodo, pa magari italijanskemu delavcu v korist, se bomo taki politiki iz razlogov narodne samoobrane uprli, dokler ne moremo izvojevati take rešitve, ki bi bila obema deloma v jednako korist. Ne bomo mirovali zato, ker tako veleva volja zgodovinske nujnosti, italijanskega gospodarskega imperijalizma.

Hočemo, da ovire medsebojnega življenja in stika med narodi padajo. Zato želimo, da se svoboda razširi preko meja. Pospoševati hočemo nam koristne mednarodne pogodbe. Pogodbe, ki urejajo gospodarske odnose med Jugoslavijo in Italijo, pa niso nam v korist, vsaj v marsikakšni točki ne. Pravico in dolžnost imamo, da proti njim ne samo govorimo, ampak tudi zakričimo, ako ne udarimo. Neka solzava internacionalnost položaja ne bo izboljšala, ker je italijansko politično in gospodarsko nasilje pač neodvratna zgodovinska nujnost.

Zato smo mi narodno borbeni, ker narod, dasi beraški in ker je beraški ne bo trpel nad sabo tujega nasilja. Le škoda, da je pri nas v državi, na pravem mestu tako malo te potrebne narodne odločnosti in samozavesti.

Drugim je narodno navdušenje dovoljeno.

Na Dunaju se je vršila mednarodna delavska športna olimpijada. Tudi Slovenci so bili gori. Zato, da se za svoje ideale navdušijo. Marsikaj zanimivega je bilo videti. Tako na primer piše «Arbeiter Zeitung», glasilo avstrijskih internacionalcev, tudi o sprejemu, katerega je bilo deležno delavstvo iz Nemčije. Lepo in navdušeno piše, v dolgih poročilih. Točno zabeleži najmanjši vzklík. Duša dunajskega delavca je vzklopela, ko je zagledal iz vagonov stopati svoje tovariše iz Berlina in drugih nemških mest. Ne zato, ker je videl sedelavca, ampak zato, ker je pozdravljal delavca iz Nemčije. Slovenci takega sprejema niso bili deležni, tudi Čehi ne, isto tako ne drugi Slovani. Dunaj je svojo dušo in srce odprl le svojim nemškim bratom. Arbeiter Zeitung v izbranih besedah pravi, da je bil sprejem Nemcev iz Rajha veličastna manifestacija za priključitev Avstrije k Nemčiji, za združitev vseh Nemcev v eno močno državo. Ne vemo, ako je vsak posameznik velike množice v tem spontanem navdušenju čutil le internacionalno in socialistično. Mnenja smo, da je vsak čutil le nacionalno.

Ko je pa naše narodno-zavedno delavstvo žalovalo za izgubljeno Koroško in izgubljenim Primorjem, je bilo ozmerjano in je moralo slišati, da je podrepanik kapitalizma, šovinizma, podpornik krvavih vojska itd.

Tako Nemci potrebujejo našo internacionalnost za svojo nacionalnost. Zopet dokaz, da je internacionalizem, tako, kakor ga skušajo delavcu praktično v glavo vcepiti, prava

nemška imperijalistična iznajdba v svoje lastne svrhe. Bog ve, kaj so čutili zastopniki nas Slovencev, ko so gledali to bratsko objemanje dunajskih in berlinskih delavcev — niso pa videli tega, ko je pripeljal vlak iz Prage.

Nemci so priliko internacionalne prireditve porabili za to, da poudarijo svoje nacionalne težnje. Mi pa ne bi smeli biti narodni in za svoje narodne težnje navdušeni in požrtvovalni? Nemci so pred vojno svoj «internacionalizem» tako gojili, da je cesar Viljem ob izbruhu mirno mogel reči, da ne pozna strank, ampak samo Nemce. Tudi sodrugi so mu takrat ploskali.

ARGUS

je naš najboljši domači informacijski zavod.

ARGUS

ima v vseh krajih zanesljive zastopnike.

ARGUS

obvešča o vsem, zlasti o imovinskem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnih oseb.

ARGUS

ove informacije so vedno točne, izčrpne in hitre.

ARGUS

se nahaja v Beogradu, Vuka Karadžića ulica br. 11.

ARGUS

ov telefon je 6-25, njegov brzozavjni naslov Argus.

«Brezalkoholna Produkcija, Ljubljana, Poljanski nasip 10/36, pošlje vsakemu naročniku «Nove Pravde» zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

Redukcija uradniških prejemkov.

Ljubljana, 20. julija.

Kakor skoro vse evropske države, tako je tudi naša država zadela letošnje leto strašna nesreča obširnih povodnj, ki izpreminjajo velike poljane zorečega žitnega polja v razorana močvirja. V nekaterih, in to najbolj rodovitnih pokrajinah naše domovine je vsa letošnja žetev popolnoma uničena in še vedno obstoja nevarnost nadaljnjih poplav, ki morajo vplivati naravnost katastrofalno na položaj našega poljedelskega gospodarstva. Poleg tega bo pa tudi v krajih, ki niso neposredno prizadeti od poplav, žetev vse prej kot dobra, ker ne morejo ne žito ne ostali poljski sadeži vsled večnega deževja pravočasno zoreti in proti nevarnosti, da bo segnilo, kar ni odnesla voda.

Dolžnost države je, da z vsemi sredstvi priskoči na

pomoč prizadetemu prebivalstvu

in mu pomaga iz strašne bede, v katero je zašlo brez lastne krivde. Ker če sploh koga zadene kaka krivda na posledicah letošnjih vremenskih katastrof, potem zadene našo državno upravo, ki je leta dolgo skrajno zanemarjala najvažnejše hidrotehnične naprave. Med poučenimi krogi se je že dolgo popolnoma odkrito govorilo, da so zaščitne naprave proti poplavam nezadostne in da zanemarjeni nasipi ne bodo mogli zdržati naraščajočega vodnega pritiska pri dolgotrajnejšem deževju. Nesreča je sedaj tukaj in brez dvoma je država sedaj dolžna pomagati. Če ni znala najti denarja za pravočasno popravo nasipov in odvrnitev nevarnosti, ga zdaj mora najti vsaj za delno omiljenje škode, katero je deloma sama zakrivila po svoji zanikarnosti.

Pod obupnim pritiskom prizadetega prebivalstva se je te svoje dolžnosti vlada polagoma tudi že pričela zavedati. Treba samo najti vire, iz katerih naj se črpajo potrebna denarna sredstva. In ker v proračunu ni predvidenih zadostnih vsot, treba poseči po izrednih dohodkih ali izrednih prihrankih. In vlada je sklenila prihraniti za pomoč poplavlencem potrebne vsote tam, kjer bi jih nikakor ne smela iskati: pri redukciji uradniških plač.

Kakor poroča dnevno časopisje, je stavil g. minister Pucelj na zadnji seji Hrvatske seljačke stranke predlog, da naj se plače državnim nameščencem znižajo. In vlada je v svoji zadregi in svoji znani socialni reakcionarnosti to stališče usvojila.

Vsem državnim nameščencem naj se znižajo prejemki

in sicer postopno od 5 odstotkov pri najnižjih do 30 do 50 odstotkov pri najvišjih uradnikih. Istočasno naj bi se znižale tudi ministrske in poslanske dnevnice.

To je tako nečuvno drzen napad na življenjsko eksistenčno možnost državnih nameščencev, da človek ne more doumeti, kako se more najti med odgovornimi činitelji le en sam resen človek, ki pristaja na tako brezsrčno demagogijo. **Državni nameščenec, ki je med vojno in po vojni iz idealizma in nemoči preстал vso grozoto bede in pomanjkanja, ki je stradal in hočil oblečen maločlane v cape, državnih nameščencev, ki še danes niti od daleč ni dosegel eksistenčnega minimuma, primernega njegovim izobrazbi, njegovemu socialnemu položaju in njegovim potrebam, državni nameščenec, ki tiči še izza vojne in poprevertne dobe v težkih dolgovih in ki še danes ne more dostojno preživljati sebe in svojih, če ne more dobiti postranskega zaslužka — ta ubogi državni nameščenec naj sedaj nosi in plača škodo, nastalo vsled poplav, katerih vzrck ni**

v zadnji vrsti, kot že rečeno, indolencja in brezbriznost vlade. Če se bo ta

cinčni naklep vlade

v resnici udejevil, potem lahko mirno rečemo, da bo iz naše državne uprave izginil zadnji sled vestnosti, da ne rečemo poštenosti, ker končno je le vsak sebi najbližji in od zraka živeti nikdo ne zna in ne more.

Razumljivo in popolnoma gotovo je, da bo po poplavih in dolgotrajnem deževju povzročena slaba letina skrajno neugodno vplivala na cene ne samo na žitnem, temveč tudi na vsem ostalem živilskem, tudi živilskem trgu. Že danes se govori v trgovskih krogih

o ogromnem povzvišanju cen moke, masti in drugih najnujnejših živil

in pridne gospodinjse se že danes hite zalagati s temi živili, v kolikor jim to dopuščajo skromna denarna sredstva, ki so jim na razpolago. In prav v tem pogledu je zopet državni nameščenec v najslabšem položaju, ta je vsa zadnja leta živel in moral živeti v najboljšem slučaju iz rok v usta in na kake prihranke niti misliti ni mogel. **Torej pri naraščajoči druginji najnujnejših živilskih potreb — cene živilom bodo nedvomno vplivale tudi na cene industrijskih proizvodov —**

reducirane plače, to naj bo žalostna usoda jugoslovanskega državnega nameščenca.

Tega udarca v lice državno nameščenstvo ne sme mirno sprejeti in prenesti.

Država in vlada ima na razpolago dovolj drugih potov, da pride do potrebnega denarja za pomoč poplavlencem. Državni nameščenec ga ji ne bo dal, ker ji ga dati ne more. Če bo pa v to prisiljen, se bo to kruto maščevalo nad državno upravo in nad vladajočimi strankami.

Obrambna akcija

se mora pričeti takoj. Nobenega odlašanja, ker sicer bi znalo biti prepozno. V eno odločno fronto proti nameravani krivici se morajo složno strniti vse strokovne organizacije v vsej državi in naj bodo osnovane že na tej ali oni podlagi. Sedaj je čas, da nameščenci že vendar enkrat pokažejo, da niso smet, s katero bi se smela vsakokratna vlada smelo in lalkomišljeno igrati, temveč da **predstavlja v enotni volji bojno silo, pred katero se mora umakniti cinizem in socialna reakcionarnost tudi najvišjih.** In enotno akcijo strujnih državnih nameščencev bo brezdvomno podprlo tudi zasebno uradništvo, delavstvo in vsa ostala poštena javnost.

Ker državni nameščenec ne zahteva ničesar drugega, kot da mu puste njegov žet itak skromno odmerjeni košček kruha.

Politični pregled.

K politični situaciji. Vlada se čisto umetno vzdržuje. Ze zdavnaj bi radikali radičevcem odpovedali zaveznitvo, če bi bila možna druga vladna kombinacija. V načrtu je, da se sredi septembra skliče narodna skupščina. Z zasedanjem narodne skupščine pa ne bo več mogoče zavlačevati krize, v kateri se faktično nahaja vlada. Radičevci se hočejo za vsako ceno vzdržati na vladi. Prav tako pa radikali niso voljni popustiti, da bi izgubili odločilen vpliv na državno politiko. Radičevci in radikali pa ne predstavljajo več tako enotnih strank kot pred enim letom, ko se je sestavila RR vlada. Med radikali je prišlo do velikih nesoglasij. Ustanovil se je poseben Jovanovičev klub in tudi Maksimovičevi pristaši ne soglašajo s politikom, ki jo zasleduje predsedstvo radikalne stranke. Radičeva stranka je oslajbljena z Nikičevimi akcijami, katero podpira del radikalov, ki hoče za vsako ceno obdržati Nikiča v vladi. Mnogo se zadnji čas govori o tem, da bi nastopila vlada, ki bi imela svoje oporišče v vseh onih skupinah, ki stoje na popolni izvedbi Vidovdanske ustave. Na vidiku je nova strankarska formacija, kateri bi naj pripadal oni del radikalov, ki je odločno proti sodelovanju z Radičem, dalje naj bi pripadali novi formaciji samostojni demokrati, Nikičeva skupina in oni del Davidovičeve stranke, ki je voljan zapustiti svojo dosedanjo opozicijsko taktiko in kateremu ni po volji sodelovanje z ožjim opozicijskim blokom. Seveda je pa ta nova politična formacija šele v nastajanju in bi bilo o kakšnih definitivnih zaključkih še veliko preuranjeno govoriti. Politični položaj je pač tak, da se zaenkrat še samo išče in tipa po izhodu iz krize, v katero je zašla RR vlada.

Stoti shod. Preteklo nedeljo je priredil Svetozar Pribičević zelo dobro obiskani shod v Glini, ki je njegov stoti shod, odkar je na vladi RR koalicijski. Na shodu je Pribičević obsodil izrabljanje kraljevega imena v politični agitaciji. Pribičević je nadalje izjavil, da bo v najkrajšem času izbruhnila vladna kriza. Samostojni demokrati se pa ne bodo udeležili reševanja vladne krize. Samostojni demokrati zahtevajo svobodne volitve; ki so edina možnost, da se razreši sedanja politična situacija. Pribičević je v svojem govoru zahteval, da naj

vlada priskoči poplavlencem na pomoč s sredstvi iz dispozijskih fondov.

Prepiri med beogradskimi radikali se sedaj niso ponehali. Nikakor se ne morejo zediniti za enotno listo za občinske volitve. Pretekli teden so radikali sklicali zbor zaupnikov, na katerem bi se naj sprejela volilna lista. Zbor je bil razdeljen v dve grupi: med pristaše Maksimoviča in Bobića. Maksimovičeva grupa je po dolgotrajnem in razburljivem zborovanju znagala in odglasovala svojo listo. Bobić (znani pašičevce) je ostal v manjšini. Koncem zborovanja je odšla vsaka grupa pri svojih vratih iz zborovalne dvorane. Zunaj pred hišo je potem še vsaka grupa zase nekaj časa zborovala. Navzlic Maksimovičevemu uspehu pa ni spor zaradi kandidatne liste toliko časa odstavljen z dnevnega reda, dokler ne spregovori zadnje besede centralno vodstvo radikalne stranke. Bobić grozi, da bo nastopil s svojo listo, če ne dobi zadostneja od vodstva stranke. Za primer, da bi radikali nastopili v Beogradu z dvema listama, je zelo verjetno, da propadejo in da dobe občino v roke Davidovičevi demokrati.

Samo pred sodiščem. Štefan Radič se je vozil iz Zagreba na Sušak v istem vagonu kot znani radikalni poslanec dr. Janjić. Radič je pozneje izjavil časnikarjem, da je Janjića napodil iz vagona, ker se z njim ni hotel voziti. Janjić je v beogradskih časopisih odgovoril, da Radič ni govoril resnice, ker se sploh skupaj nista vozila, kajti bila sta vsak v svojem oddelku vagona. Sicer pa Janjić sploh ne govori z Radičem drugače kot pred sodiščem. Končno je Janjić obljubil, da bo v narodni skupščini vložil interpelacijo, kako je to mogoče, da se Radič, ki ni poslanec, vozi s svojo družino v prvem razredu. Konflikt med Radičem in Janjićem je le toliko zanimiv, da znova ilustrira skrajno neprijateljsko razmerje med vladnimi «zavezniki». Janjić je bil poleg tega tudi, ki si je največ prizadejal, da je prišlo do kombinacije RR in je komaj pred enim letom pil v Zagrebu z Radičem bratovščino. Sedaj pa izjavlja Janjić, da govori z Radičem samo še pred sodiščem...

Nikić še ni demisioniral. Nikića je HSS izključila iz svoje srede in predložila ministrskemu

predsedniku Uzunoviću zahtevo, da naj Nikić odloži svoje ministrsko mesto. Zahtevi HSS pa radikali niso voljni ustreči. Sedaj izjavlja ugleden član HSS Avgust Košutić, da drži Nikića Boža Maksimovića, katerega namen je, razbiti HSS. Maksimović osebno agitira med poslanci HSS, da vstopijo v Nikićev klub in da zapuste Stefana Radića. Kakor je videti, med vladnimi možmi ni soglasja in intrigirajo z vsemi sredstvi drug proti drugemu. Navzlic temu pa ministrski predsednik Uzunović še vedno vztrajno izjavlja, da je vlada trdna...

Dr. Stojadinović je vsega kriv. Stefan Radić je na shodu na Rabu obdolžil bivšega finančnega ministra dr. Stojadinovića, da je kriv poplav v Bački in Baranji, ker ni hotel privoliti v jamstvo države za posojilo v znesku 100 milijonov zlatih dinarjev, ki bi ga dobile vodne zadrage v inozemstvu za zgraditev nasipov.

Reorganizacija finančnega ministrstva. Finančni minister je ukinil generalni direkciji posrednih davkov in pravovarstva in jih združil z drugimi referati. Na ta način misli finančni minister zmanjšati uradniški aparat.

Po drugih državah.

Dr. Beneš je odložil poslanski mandat. «České Slovo» priobčuje 18. t. m. pismo, katerega je naslovil zunanji minister dr. Edvard Beneš na predsednika stranke V. Klofača in v katerem odlaga dr. Beneš svoj poslanski mandat. Kakor znano, se je začelo od gotove strani v Českoslovaški socialistični stranki agitirati za to, da mora dr. Beneš izstopiti iz vlade, proti kateri je stranka v najostrejši opoziciji. Na posebno željo prezidenta Masaryka je pa dr. Beneš še nadalje obdržal mesto zunanjega ministra, odložil je pa poslanski mandat, da bi ne prišel kot član vlade v konflikt s svojo stranko, ki je v opoziciji.

Šolski program osrednje organizacije učiteljstva v Českoslovaški republiki. Organizirano učiteljstvo v Českoslovaški republiki je postavilo prošle dni v svojem šolskem programu sledeče zahteve: 1.) Visokošolska izobrazba učiteljstva na samostojnih pedagoških (šolskih) fakultetah z modernimi študijskimi načrti, smotrene javne ustanove za nadaljnjo samoizobrazbo učiteljstva. — 2.) Enotni sestav vsega šolstva, omogočujoč vsakomur brez ovir največji razvoj njegovih sil in zmožnosti. — 3.) Odstranitev cerkvenega vpliva na šolstvo, dosledno ločitev šole od cerkve, odstranitev politično-strankarskih in drugih škodljivih vplivov na šolstvo, zaščita šolstva in učiteljstva pred njimi. — 4.) Ustanovitev državnega preizkuševalnega pedagoškega zavoda in ustanavljanje poizkusnih razredov in šol v različnih razmerah. — 5.) Opremljenje šol s smotrenimi, zdravstveno in estetsko neoporečnimi poslopji, sredstvi za socialno skrbstvo, šolsko zdravniško službo, telesno in življenjsko praktično vzgojo z modernimi pripomočki. — 6.) Znižanje števila učencev na razred in posebni oddelki. — 7.) Moderni šolski in učni red. Enotno idejno izdelane vzgojne načrte, ki bi odstranili zastarele stvari in preobremenitev učencev ter učiteljstva, zmoderniziranje učnih knjig, izprememba postopanja pri aprobaciji (potrditvi) učnih knjig. — 8.) V šolskih uradih naj se nameščajo šolski strokovnjaki, inicijativni ljudje širokega obzorja in z organizatornimi sposobnostmi. — 9.) Poenostavljenje vse šolske uprave in ureditev nadzorstva, da prestane oboje zavirati razvoj šolstva. — 10.) Popolno gnotno in pravno zagotovljanje učiteljstva, ustanovitev njegove stanovske samouprave, rešitev njegovega stanovanjskega vprašanja. — 11.) Znižanje poučevalne dolžnosti, posebno honoriranje dela nad zakonito dolžnostjo. Odstranitev siljenja k izvenšolskemu udejstvovanju (kar nima zglede pri nobenem drugem stanu). — 12.) Popolno podržavljenje osebnih izdatkov za učiteljstvo ljudskih šol in šolstva. Osebnih izdatke naj krije popolnoma država sama, stvarni izdatki naj se razdele med državo in večje edince, kot so dosedanja šolske občine. — 13.) Dovoljno zastopstvo učiteljstva povsod tam, kjer se o njem v kakršnemkoli oziru odloča in kjer se zanj predpisuje tako zvana «moralna kvalifikacija». — 14.) Vse naloge iz «moralne dolžnosti», v kolikor se jih ne poprimajo posamezniki popolnoma prostovoljno, naj se razdele enakomerno med vse stanove in njihove pripadnike. — Učiteljstvo ne namerava opustiti svojih krasnih buditeljskih tradicij, toda nima niti volje še nadalje prenašati komando življenja in vplivov

često nekulturnih in naravnost protikulturnih in protisocialnih. Kar najodločneje zahteva tudi za sebe resnično državljansko svobodo, enakopravnost in primerno spoštovanje. — Te zahteve si sme približje ogledati tudi naše učiteljstvo in po njih uravnati svoje postopanje.

Italija izstopi iz mednarodnega urada dela. Kakor znano, je v Italiji uzakonjeno deveturno delo. Poluradno sedaj razširjajo italijanski vladni krogi vest, da bo Italija izstopila iz mednarodnega urada dela, kakor hitro bi delegati mednarodnega urada dela zavzeli neprijateljsko stališče proti Italiji, ker je uvedla deveturno delo.

Nova francoska vlada. Na Francoskem se je zopet izmenjala vlada. Finančni minister Caillaux se ni mogel obdržati, četudi je sklenil ugoden dogovor z Anglijo glede odplačevanja vojnih dolgov. Briandova vlada je zahtevala polnomočje za izvelbo raznih finančnih reform. Socialisti so se pa izjavili proti dalekosežnim pooblastilom. Briand-Caillauxova vlada je morala demisionirati. Novo vlado je sestavil Herriot; finančno ministrstvo je bilo poverjeno De Mouzieju. Komaj se je pa Herriotova vlada predstavila parlamentu, že ji je bila izglasovana nezaupnica. Herriot je takoj podal demisijo celokupne vlade.

Izprememba ustave na Poljskem. Skupščinski ustavni odbor je odobril vladin osnutek za izpremembo ustave. Izprememba poljske ustave zvišuje

mejo aktivnega volilnega prava od 21 do 24 let in pasivnega od 25 na 30 let pri volitvi poslancev. V vprašanju budžeta je postavljen predsednik senata na niveau s predsednikom sejma v tem, da sta oba dolžna izposlovati v svojih zbornicah, da se izglasuje budžet v gotovem roku. Vlada mora predložiti budžet najkasneje 5 mesecev pred novim proračunskim letom. Do sedaj je lahko predsednik republike razpustil parlament samo s pristankom tripetinske večine v senatu. Sedaj lahko razpusti predsednik republike parlament in senat, če je za to glasovalo dve tretjini poslancev, oziroma senatorjev. Volitve se morajo izvršiti 90 dni po razpustu parlamenta ali senata. — Zadnji revolucijonarni dogodki v Varšavi so povzročili, da so bile na odgovornih mestih v velikem številu izmenjane osebnosti. Poleg tega je revolucija povzročila tudi izpremembo ustave. Vendar je pa ustavna debata namesto socialistov, ki so bili podpiratelji revolucije, približala vladi desnico, ki je bila za stari režim.

Prijateljska pogodba med Romunijo in Grčijo. Romunsko zunanje ministrstvo je dobilo od grške vlade predlog, da se takoj prične s pogajanjem, na katerih bi se sklenila prijateljska pogodba med Romunijo in Grško. Romunski ministrski svet se je na ta predlog sicer principiuelno izjavil, da je za sklenitev prijateljske pogodbe z Grčijo, vendar pa sedanjega trenutka ne smatra ugodnim, da se prične s pogajanjem. Romunija ima namen, stopiti prej v dogovor z Italijo, da določi sporazumno smernice za balkansko politiko.

Zopet zarota proti Pangalosu. Proti grškemu diktatorju, generalu Pangalosu, je bila baje zopet organizirana zarota. Pangalosa so hoteli zarotniki usmrtiti. Na podlagi osebne preiskave v Atenah so bili aretirani bivši ministrski predsednik Mihalkopulus in še razni drugi opozicijski voditelji.

Diktatura na Portugalskem. Prvotno so portugalski revolucijonarji prevzeli v svojo vlado nekaj civilistov. Kmalu so pa civiliste vrgli iz vlade. Sedaj je Portugalska izključno le v oblasti vojaške diktature. Portugalski diktatorji imajo namen izpremeniti ustavo in uvesti v republiki reforme, katere sta v svojih državah izvedla s posebnim uspehom Primo de Rivera in Mussolini.

Strokovni vestnik.

Ustanovno zborovanje Narodnostrokovne zveze v Medvodah. V soboto 17. t. m. se je vršil v Medvodah v gostilni Tomc ustanovni občni zbor podružnice NSZ. Zborovanje, ki je bilo prav dobro obiskano, je otvoril tov. Frtin, ki je uvodoma utemeljeval potrebo strokovne organizacije za Medvode. Predsednik NSZ tov. Rudolf Juvan je nato v daljšem govoru razložil program NSZ, pojasnil razliko med našo in nasprotnimi organizacijami ter utemeljil potrebo enotne fronte narodnega delavstva. Tov. Grašič je nato podrobno razlagal delo organizacije. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik tov. Leopold Frtin, podpredsednik tov. Fran Langerholc, tajnik tov. Julij Novljan, blagajnik tov. Josip Detela; odborniki tovariši Karel Trampuž, Janez Barle, Janez Vrtičnik in Josip Kocjančič; pregledovalca računov tovariša Pavel Vrhovnik in Peter Primožič. Po volitvah se je razvila obširna debata o raznih strokovnih vprašanjih, nakar je tov. predsednik zaključil lepo uspešni občni zbor. Pozdravljamo novo podružnico v Medvodah z željo, da bi rasla in procvitala v korist narodnega delavstva, za kar nam je najboljši porok izvoljeni odbor.

SENOVO PRI RAJHENBURGU. V nedeljo dne 18. t. m. se je vršil pri nas dobro obiskan članski sestanek, katerega je s pozdravom na članstvo otvoril tov. predsednik Brilej. Delegat tov. Juvan je v enournem lepem govoru očrtal današnji po-

ložaj delavstva, pomen Narodno-strokovne organizacije in njeno naraščanje med delavstvom, kar je zelo razveseljivo. Omenil je tudi pomen združenja narodno-naprednih vrst delavstva v NSZ. Govoril je tudi o «Delavski zbornici», kako važna je ta zakonita institucija in da imajo odborniki NSZ vedno pri Delavski zbornici dovolj vpliva, da se njihovi dobri in umestni predlogi morajo upoštevati. — Zahvaljujemo se tov. predsedniku NSZ za njegove besede ter upamo, da bo to seme padlo na rodovitna tla. Še isti dan je pristopilo 5 novih članov. Tov. predsednik Juvan in naš predsednik Brilej sta v jasnih besedah poudarjala in polagala članstvu na srce, da naj bo složno med seboj in da naj vzajemno dela. Princip naš je, opustiti vse osebnosti in druge stvari, zato pa delati z dvojno silo za procvit naše mlade strokovne organizacije. — Pri gradbenem podjetju inž. Dukič se je v soboto 17. t. m. ponesrečil naš član Ivan Hietaler. Ostal je v domači oskrbi. — Kot žrtev alkohola zabeležimo primer, ki je precej žalosten. V petek 16. t. m. se je vračal delavec Miha Mešiček iz gostilne domov po poti mimo posestnika Zupanca na Senovem. V pijanosti in temi je zašel preblizu Zupančeve hiše. In Zupanc ga je v svoji pregoreči obrambi udaril po glavi s toporiščem, da je obležal v nezavesti. Mešiček je bil prenešen v ambulanco bratovske skladnice, kjer mu je zdravnik nudil prvo pomoč in obdržal čez noč v ambulanci.

Drugi dan so peljali Mešička v bolnico v Krško. Mešiček je poznan kot miren človek in je precej gluh.

PODRUŽNICA «UNIJE» V RUŠAH poziva vse člane, da se redno udeležujejo rednih članskih sestankov, ki se vršijo vsak četrtek. Na ta dan se sprejemajo tudi novi člani in se dajejo o naši organizaciji informacije.

LOGATEC. Podružnica SSD «Unije» je priredila 11. t. m. svojo prvo vrtno veselico, ki je kljub dežju prav dobro uspela. Da je naša prva javna prireditev dobro potekla, se imamo v prvi vrsti zahvaliti vrlému in agilnemu godbenemu odseku prostovoljnega gasilnega društva v Cerknici, ki je že v Gor. Logatecu zaigral par lepih komadov in s tem privabil lepo množico na našo veselico. Ko izrekamo zahvalo, moramo to godbo vsem društvom priporočati. Dalje se moramo zahvaliti delegatu osrednjega vodstva tovarišu dr. Joži Bohinju, ki je prihitel na našo prireditev ter nas s prelepim govorom navdušil za delo v naši podružnici. Zahvaliti se imamo tudi sledečim gg., ki so vsak na svoj način pripomogli do čim lepšega uspeha naše prve prireditve, in sicer gg. Hodniku, Šmucu in njegovi g. materi, Andreju Gostiši, Jožetu Javorniku, Ivanu Urbasu, gđč. Francki Javornikovi, g. Igljčevi, Hodnikovi, Škrliu, Pintarju, pivovarni Union, prostovoljnemu gasilskemu društvu v Dolenjem Logatecu in vsem ostalim cenjenim darovalcem. Vsi, ki so nam pomagali, naj prejmejo našo iskreno zahvalo in zagotovilo, da jih ne zabimo. Naša podružnica bo šla po tej uspeli prireditvi takoj na delo in ima že v nedeljo 25. t. m. ob 10. uri dopoldne v prostorih gostilne pri Šmucu članski sestanek, na katerem poroča strokovni tajnik NSZ. tov. Vladimir Kravos iz Ljubljane, ki bo razvil program našega bodočega dela in poročal o stanju delavstva. Istega dne popoldne se vrši izlet na Vrhniko. Točno ob 1. uri zbirališče pred hotelom «Kramar», odkoder bo pešizlet na Vrhniko k Močilniku. Pri izletu bo na razpolago voz. Izleta se udeleži tudi naša godba. Na Vrhniku se pridružijo izletnikom tudi tovariši Vrhničani in se podajo k velezanimivemu Močilniku, kjer je izvirek Ljubljane. Izleta se udeleži tudi naš strokovni tajnik, ki nam bo tudi med potjo povedal kaj zanimivega iz delavskega življenja. Prihitite v velikem številu na izlet in ne pozabite na nedeljski sestanek.

Črna pri Prevaljah. V zadnjem poročilu o ustanovitvi pripravljalnega odbora NSZ v Črni so se

vrinile neke imenske pomote, katere s tem popravljamo. V odbor so bili izvoljeni tov. Ivan Obretan, Franc Hančman, Edi Mauhler, Franc in Anton Tomše in Franc Hober. Pripravljalni odbor je pridno na delu in upa že tekom tega meseca imeti ustanovni občni zbor nove podružnice Narodnostrokovne zveze.

JESENICE. Koncem minulega meseca se je v tukajšnji tovarni Kranjske industrijske družbe smrtno ponesrečil ročni delavec, absolvent meščanske šole, brat Iv. Noč. Vsled zadobljenih ran, katere je dobil v službi, je morala ugasniti luč mladega in iskrenega prijatelja naše mladine. Sprevod, ki se je vršil v nedeljo 11. t. m. ob 4. uri popoldne na jeseniško pokopališče, je podal pač jasno sliko, da je bil br. Noč resnično vsestransko priljubljen. V žalnem sprevodu so bili številni venei, godba kovinarjev, a pevsko društvo «Sava» je zapelo ob odprti gomili krasne žalostinke. Na grobu se je poslovil od pokojnika z ginljivim nagovorom njegov sošolec br. Stanko Bokal, a iz oči mnogobrojne množice so pa pritekale solze kot v dokaz globokega spoštovanja do preminulega mladeniča. Naj Ti bo, prerano preminuli brat, zemljica lahka!

ZIDANI MOST. Podružnica Samostojne strokovne delavske Unije v Zidanem mostu javlja vsem članom tužno vest, da je preminul vrlí in zvesti član, tovariš Alojz Roter. Bil je delj časa bolan in je vsled bolezni v celjski bolnici dne 18. t. m. preminul. Zapustil je staro, nepreskrbljeno vdovo. Pokojnik je bil vrlí narodnjak in od vsega početka član naše podružnice. Dragega pokojnika, našega Lojzeta, ohranimo v trajnem spominu. Naj mu bo lahka domača gruda, preostalim naše sožalje.

HRASTNIK. V soboto 24. t. m. se vrši ob 3. uri popoldne pri Dolinški občni zbor Narodne strokovne zveze, katerega se udeleži tudi delegat izvrševalnega odbora iz Ljubljane. Vabimo vse člane, da se tega važnega zborovanja udeleže polnoštevilno.

PRIPRAVLJALNI ODBOR USZ V ČRNI je sestavljen iz tehle tovarišev: Cesar Pavle, Obretan Ivan, Hančman Franc, Jančar Rajko, Rek Maks, Pogačnik Jernej, Mauhler Edi, Močilnik Ivan, Paradž Avgust, Tomše Franc, Tomše Anton, Golob Ivan, Godec Avgust, Filatov Jurij, Kiselov Gregor, Hober Franc.

Ženski vestnik.

Žena v človeški družbi.

Položaj žene v družbi se je ravnal v raznih dobah in pri raznih narodih vedno po stopnji izobrazbe, po značaju in veri v poštrev prihajajočega naroda. Čim boljši ali slabši je bil položaj žene, toliko višja ali nižja je bila celotna kultura naroda, tako da je možno iz položaja žene vedno soditi tudi na splošno kulturno stopnjo naroda, kateremu pripadajo. Pri večjem delu neizobraženih narodov so bile in so še žene samo tlačanke in sužnje. V Orijentu, kjer mnogoženstvo in haremi niso ravno povečevali spoštovanja do žene, je bil in je njen položaj v večini slučajev resnično obžalovanja vreden. Orijentalna žena se nikdar ni mogla povzpeti na ono moralno stopnjo, katero dosegajo ženske pri narodih, kjer vlada monogamija (enoženstvo). Zato so bile žene že pri Židih, kjer se je monogamija najprej uvedla, razmeroma bolj uvaževane, kot pri ostalih orientalskih narodih. V patriarhalnih časih so sicer tudi pri Židih ženske stanovale posebej ali vsaj v posebnem delu skupnega stanovanja, toda sicer pa so se udeleževale vsega domačega dela z nezagrjenim licem in so se prav tako nezagrjenega obraza smele pokazati gostom in tujcem. Pri Egipčan-

nih so se ženske nižjih in srednjih slojev bavile celo z delom izven domače hiše, s trgovino itd., medtem ko so možje doma predli in tkali. Pri Grkih je bil položaj žene vedno časten in Grki so že od nekdanj živeli v monogamiji. Nazor Grkov o enakopravnosti ženske z možem se javlja že v grškem bajeslovju. Čeprav so ženini plačevali neveste njihovim roditeljem s svečanimi darovi, vendar to ni pomenilo, da so ženske blago. Pripadala jim je pravica, biti možu svobodna družabnica in gospodarica v hiši. Stare Rimljanke so se odlikovale po resnosti, strogosti in nrvnosti. V rodbinah so imele velik vpliv na vzgojo otrok in ostale domače zadeve. Žene so stanovale z možmi v istih prostorih, oskrbovale domače delo in spremljale z otroci možke v boj. Uživale so veliko spoštovanje.

Že pri starih Slovanih so bile ženske v domačem in družabnem življenju zelo upoštevane, o čemur ne pričajo samo različna ustna sporočila in ves značaj Slovanov, temveč tudi določene zgodovinske vesti o enakopravnosti žene z možem.

Položaj ženske se je pri vseh starih narodih pričel polagoma slabšati, kakor hitro je pričela padati njihova izobrazba in morala. Krščanstvo je postavilo v Mariji vzor prave

ženskosti in pravega materinstva. Iz krščanskega, romanskega in maurskega življa se je razvil oni viteški kult ženske, po katerem se odlikuje ves srednji vek. Polagoma pa je prestopil ta kult meje naravnosti, postal prenapet in se izpremenil v smešno-bedasto galantstvo.

Kakor ima skoro vsaka stvar svojo dobro in svojo slabo plat, tako je bilo tudi z vplivom krščanske vere na položaj ženske v družbi. Na eni strani je kult Marije napravil iz žene spoštovano bitje, na drugi strani pa se je pojavil asketizem (pretirana vzdržnost) in celibat (prepoved duhovniških zakonov), srednjeveško samostansko življenje ter mnoge druge cerkvene ustanove so neugodno vplivale na položaj ženske. Politični, družabni in industrijalni razvoj je pospešil izravnanje razmer med obema spoloma na osnovah pravičnosti in razuma.

John Stuart Mill se izraža o ženskem vprašanju s sledečimi besedami: «Osnova, po kateri se ravna sedanje razmerje med obema spoloma, torej zakonita podrejenost enega spola drugemu, je krivična in tvori eno glavnih ovir za večjo izpopolnitev človeštva. Vsled tega je pravična zahteva, da se jo izmenja z osnovo popolne enakopravnosti.»

Od onega časa, ko se je John Stuart Mill brez bojazni postavil na čelo boja za ženske pravice, je osamosvojitve žensk že zelo napredovala in jim danes nudi možnost, da se izobrazujejo prav tako popolno kot možki in se pripravijo za popolno samostojnost. Seveda je ženska že po narodi določena bolj za dom in rodbino. «Moderna družba potrebuje višjega zakona in ljubezni,» pravi Masaryk, «ženo moramo bolj upoštevati in bolj ceniti. — Žena kot dopolnilo moža, mož kot dopolnilo žene, oboje spojeno tvori človeka, medtem ko sta ločena nezmožna dvigniti se k najvišji sreči, k popolni harmoniji. Samo tam more biti soglasje, kjer se spajajo razni akordi.»

★

— **Slušateljice na ljubljanski univerzi.** Vedno bolj se žene posvečajo tudi visokošolskemu študiju. Svoj čas so bile še redke one, ki so študirale na univerzi. Po osvobojenju, ko smo pa dobili v Ljubljani univerzo, so se tudi žene posvetile višjemu študiju. Ljubljanska univerza je izkazala v zimskem semestru 1925./1926. na filozofski fakulteti 52 rednih in 18 izrednih, na juridični fakulteti 15 rednih in 9 izrednih, na medicinski fakulteti 8 rednih in na tehnični fakulteti 9 rednih slušateljic. Skupaj je na ljubljanski univerzi 84 rednih in 27 izrednih slušateljic.

— **Ženske srednje šole v Sloveniji.** Do sedaj je v Sloveniji šest ženskih srednjih šol. Posebno se priglašajo v velikem številu kandidatke za učiteljska. Vsako leto slovenska ženska učiteljska odklonijo najmanj dve tretjini priglašanih, ker so šole prenapolnjene in ker ni v učiteljskem stanu tolikega povpraševanja po učiteljicah, kolikor se jih vsako leto vedno znova priglašajo v prve letnike učiteljske.

— **«Slovenska žena.»** Splošno žensko društvo v Ljubljani je za svojo 25letnico priredilo na letošnjem ljubljanskem velesejmu razstavo «Slovenska žena». Bogata in vzorno urejena razstava je podala kulturno, vzgojno, gospodarsko in socialno sliko o udejstvovanju slovenske žene v preteklih desetletjih. Pri tej priliki je izdalo Splošno žensko društvo tudi knjigo «Slovenska žena», ki jo zaradi njevega mnogovrstnega gradiva vsakomur, ki se zanima za žensko gibanje v Sloveniji, najtopleje priporočamo. Knjigo je uredila Minka Govekarjeva. Cena knjige je 25 dinarjev, gotovo nizka za 279 strani.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih „Novo Pravdo“!

Mladinski vestnik.

Gozdovniško taborenje pod Peričnikom.

Letos je sklenilo Združenje slovenskih tabornikov postaviti svoje wigwame v prelepi in romantični dolini, v Vratih pod Triglavom. Ker sem sam tabornik in sem se udeležil delno tega taborenja, naj ga vsaj na kratko opišem, da spozna naša javnost lepo življenje naših slovenskih tabornikov.

Dan pred odhodom smo se podali na državno polikliniko, kjer smo bili po zdravnikih pregledani, stehitani in zmerjeni od nog do glave. Zdravnika sta konstatirala, da smo vsi zreli in sposobni za vsako življenje v prosti naravi, kar je razveselilo vse one, ki smo se kljub večnemu dežju namenili prebiti nekaj tednov v prosti naravi. V torek 6. t. m. smo jo mahnilo z vlakom do Mojstrane in potem na kraj naše taborniške naselbine. Dan pred nami je odšel v Vrata naš tehnični vodja br. Rdeči Volk z dvema asistentoma, ki so imeli nalogo, preiskati teren in najti najlepši prostor v Vratih.

Naš Črni Ris je našel res prelep in naravnost krasen prostor. Na desnem bregu Triglavské Bistrice, nasproti Peričnika, smo se utaborili. V naš tabor je vodila steza, ki tvori nadaljevanje turistične poti na desnem bregu Bistrice. Tabor je postavljen na lepi ravnici, s katere je prekrasen razgled na Peričnik. Ko smo postavili totem, ki je pestro poslikan v indijanskem slogu in nosi na vrhu znak ZST ter pod njim 12 storžev, ki pomenjajo 12 taborniških zakonov, smo ugotovili, da tvori totem, taborni ogenj, velik šotor, Peričnik in Kova Špica ravno črto.

V taboru smo postavili velik in nekaj malih šotorov, sredi taborišča smo zanetili Večni Ogenj, krog njega postavili 24 kamnov, ki so vsi lepo poslikani in tvorijo taborniške sedeže pri večernih zborih krog ognja. V gozdju nad taboriščem smo zgradili kuhinjo, ki je imela lepo ognjišče s sedežem, da je naš Beli Medved lahko sede kuhar. Še pravi pravcati dimnik smo postavili in dali tako ognjišču pravo obliko modernega štedilnika.

Letos nas ni taborilo veliko število, ker smo imeli začetoma zelo neugodno vreme. Dan za dnem in noč za nočjo dež, ki ni baš najbolje učinkoval na naše mlade tabornike. Življenje v taborišču je bilo kaj lepo. Rano zjutraj smo ustajali, se do pasu umili v ledeno mrzli Bistrici, potem pol ure telovadili in nato dobili gorkega čaja ter celo štruco kruha. Po zajuterku smo šli na delo. Eni so pospravljali, drugi cepili in nosili drva, tretji kuhali itd. Vsakdo je imel tja do popoldne svoje delo in prenehal z njim šele takrat, ko nas je Beli Medved z dvakratnim žvižgom pozval po obed. Obed je obstojal iz ene ali več jedi in v dovoljni količini, da nismo nikoli šli lačni od mize, prav za prav ne od mize, ker v taboru miz ne poznamo. Po obedu smo umivali posodo, nato smo imeli dve uri počitka in po počitku smo imeli kopanje, različne vaje, telovadbo itd. Ob 6. uri je žvižg naznanil večerjo, katere smo bili vedno veseli. Vsak član je dobil skoro cel liter dobre mlečne kave ali kakao-a in še pol štruco kruha. Po večerji smo bili prosti in delali izlete v bližnjo okolico. Ob 9. uri zvečer smo se zbrali pri ognju, kjer nam je navadno br. Rdeči Volk predaval o taborništvu. Ob 10. uri smo šli k počitku. Le določeni stražarji so se vsake tri ure menjali in nas čuvali vsega zlega.

Življenje v taboriščih je kaj zanimivo in pestro. Čas nam je minil še prehitro in kar naenkrat je minilo moje 14dnevno taborenje in z njim tudi moj letni dopust, ki me je prignal zopet v nehigijenične človeške wigwame, ki so zidani in nimajo dovolj zraka. V času lepega vremena so taborniki delali izlete. Tako so napravili po skupinah izlet na našega očaka Triglava, na Stenarja, Škratlico in na druge hribe.

Naše letošnje taborišče je obiskalo lepo število naših prijateljev in turistov, ki so se vsi pohvalno izražali o našem taborišču in o nalogah taborništvu.

Tudi šef državnega higijenskega zavoda, g. dr. Pirnas je obiskal in se pohvalno izrazil o naši taborniški misli ter nam naklonil prav lepo podporo za priboljšek taborniške hrane. Če bi imeli več takih podpornikov, bi nas v taborišču bilo lahko še enkrat toliko, ker bi vzeli s seboj tudi vse one, ki jim slabe materialne razmere niso dopustile pohiteti z nami. Nekaj članov smo sicer podprli, a vse ni bilo mogoče, ker je ZST mlada organizacija, ki nima fondov in tudi podpore ni našla v oni meri, ki bi jo potrebovala. Pa o tem enkrat prihodnjik. B. M.

JESENICE. Bratje Jeseničani, iz Dobrave, Javornika, kakor tudi iz vse okolice, ne pozabite, da se vrši v nedeljo dne 25. julija t. l. v lokalu «Bratstva» pri g. Kobalu na Savi članski sestanek NSSZ. Na dnevnem redu je tudi predavanje «Civilizacija in nje napredek». Predava br. Ivan Poženel. Pričetek ob 9. uri popoldne. Bodite točni! — Navzlic pozivu, kateri je že teden dni nabit na deski v tovarni, žal, člani še do danes niso poravnali članarine, dasiravno je okrožni tajnik redno dnevno od 9.—12. in od 14.—18. ure v društvenem lokalu. Bratje! Storite vendar svojo dolžnost, ker le na ta način lahko zahtevate tudi od organizacije povračila.

Tedenske vesti.

— **Udeležba delavstva na čistem dobičku.** Angleški minister dela je v spodnji zbornici poročal, da je delavstvo na čistem dobičku udeleženo v 234 podjetjih. Zadruga in podobne samopomožne gospodarske organizacije pri tem niso štete. Število tega delavstva znaša 175.000 ali 1 % celokupnega angleškega delavstva.

— **Socialna «obremenitev» v Avstriji.** Dunajska delavska zbornica je izdala zanimive številke o socialnem zavarovanju in o obremenitvi avstrijske industrije iz tega naslova. Številke pravijo, da ta obremenitev znaša 4—11% % od izplačane mezde. Najbolj so obremenjena podjetja z visoko nevarnostjo za življenje. Obremenitev iz naslova plačanih dopustov in pokojninskega zavarovanja nameščencev pa znaša 1%. Računano na posameznega delavca znaša tedenska obremenitev približno 2½—4½ šilingov. Pri nas je obremenitev znatno manjša in vendar je tak odpor.

— **Zaposlovanje inozemcev.** Vsi inozemci, ki so bili zaposleni v naši kraljevini že pred dnem 14. junijem 1922. do danes nepretgoma in na katere se odredbe § 103. zakona o zaščiti delavcev ne nanašajo ter do danes še niso vložili prošnje po členu 7. pravilnika o zaposlovanju inozemskih delavcev, se ponovno opozarjajo, da takoj vložijo prošnje za izdajanje predpisanih uradnih potrdil pri pristojnih inspekcijah dela v Ljubljani, oziroma v Mariboru. (Natančnejše podatke vsebuje razglas v Uradnem listu št. 3 t. l.)

— **Deložiranci.** V Ljubljani je z vsakim dnem večje število deložirancev. Stanovanjski zakon omogoča, da v raznih primerih lahko hišni posestniki odpovedo stanovanje svojim najemnikom. Na podlagi razsodbe rednega ali stanovanjskega sodišča morajo najemniki zapustiti svoja stanovanja, ne da bi jim bilo nakazano drugo stanovanje. Deložiranci so primorani postaviti svojo opravilo na javne prostore. Oprava je pokrita s plahtami, kar pa še ne preprečuje, da bi je ne uničeval dež. Navadno so deložiranci ekonomsko najšibkejši sloji. Družina, ki je s krvavimi žulji opremila svoje stanovanje, mora prepustiti svoje edino premoženje na milost in nemilost vremenskim neprilikom. Oprava, ki je bila nekaj tednov na prostem, je popolnoma pokvarjena. Deložiraneec ni samo izgubil stanovanja, ampak je utrpel tudi nenadomestljivo škodo na opravi. Vemo, da mestna občina ne more dati vsem brezstanovancem strehe. Vendar smo pa mnenja, da bi mestna občina morala poskrbeti vsaj zato, da lahko spravijo deložiranci svojo opravilo v skladišča. Če občina nima na razpolago svojih skladišč, bi jih morala najeti pri privatnikih, ali pa postaviti provizorne barake, kjer lahko deložiranci vskladiščejo svojo opravilo.

— **Izseljevanje v Francijo.** Ministrstvo za socialno politiko je na intervencijo francoskega poslanštva odredilo, da dobe delavci šele takrat potni list za Francijo, če so z dokumenti dokazali, da imajo v Franciji že zagotovljeno delo.

— **Odgovor državnih nameščencev vladi.** Širši odbor Saveza državnih nameščencev v Beogradu je na svoji seji soglasno sklenil, da predloži vladi

to-le resolucijo: 1.) Glavni Savez državnih nameščencev prispeva Narodnemu odboru za pomoč poplavlencem 10.000 Din. 2.) Glavni Savez apelira na vse državne nameščence, da naj po določeni skali vsi brez razlike s prostovoljnimi prispevki podpirajo reševalno akcijo. Prostovoljni prispevek naj bi se odtrgal kar pri mesečni plači. Državni nameščenci pa so pripravljeno privoliti tudi v to, da odredi vlada enkratni prispevek vseh državljanov v korist poplavlencem, izvzemši one, ki so oškodovani vsled poplave. — Uprava Saveza ugotavlja dalje po vsestranskem razmotrivanju položaja, da državni nameščenci ne dobivajo niti pristojni minimum za eksistenco in da bi se torej moralo poprej razpravljati o izboljšanju njihovega materialnega položaja, kakor pa da namerava vlada zvaliti vse breme ravno na nje. Zato tudi odločno odklanja vsako znižanje prejemkov državnih nameščencev. — Širši odbor je izvolil tudi posebno deputacijo, ki se naj zgleda pri predsedniku vlade in ustno protestira proti znižanju službenih prejemkov državnih nameščencev. Če bo vlada vztrajala pri svojem sklepu glede znižanja prejemkov, skliče osrednji odbor izredno skupščino Saveza državnih nameščencev z dnevnim redom: Znižanje službenih prejemkov. Pričakujemo, da ne bo ostalo samo pri resolucijah in interpelacijah, ampak da se bo organizacija državnih nameščencev poslužila vseh legalnih sredstev v obrambo pravic svojih članov.

— **Važno za izseljence v Ameriko.** S 1. julijem je nastopilo v Zedinjenih državah novo fiskalno leto in bodo od tega dne dalje izdajale ameriške oblasti, odnosno konzulati, priseljeniške vize že na račun kvote tega leta. Na Jugoslavijo odpade mesečno največ 67 vizumov. Ljudje, ki so si pridobili tak vizum, imajo potem še štiri mesece časa za vkrcanje, sicer pa vizum zastari. Polovica vseh viz je rezervirana za one, ki imajo po tozadevnih določbah prednost pri naselitvi. V minulemu letu Jugoslavija ni povsem izčrpala svoje kvote. Pregled priseljencev se v nekaterih državah že vrši v inozemstvu, kar ima to prednost, da se takim izseljencem pri izkrcanju v Ameriki ne dela nobenih težkoč. Med Jugoslavijo in Zedinjenimi državami žal tozadevne pogodbe še ni. Zaradi tega se često zgodi, da so naši priseljenci pri zdravniškem pregledu v ameriških lukah zavrnjeni, zaradi česar trpe seveda občutno škodo, ker so bili vsi izdatki za vizum in potovanje zaman.

— **Bosanski rudarji zahtevajo obnovo kolektivne pogodbe iz leta 1925.** med Savezom rudarjev in direkcijo državnih podjetij.

— **Državni dečji domovi.** V proračunu ministrstva za socialno politiko je določenih za vzdrževanje državnih dečjih domov 6 milijonov dinarjev za prehrano otrok, 1 milijon dinarjev za obleko, 700.000 dinarjev za obutev, 150.000 dinarjev za posteljino in 160.000 dinarjev za perilo.

— **Sanatorij za tuberkulozne v Mariboru.** Minister za narodno zdravje je dal protituberkulozni ligi v Mariboru podporo v znesku 50.000 dinarjev za zgradbo sanatorija.

— **Brezposelnost v Berlinu** vedno bolj narašča. Sedaj je brezposelnih 227.000 oseb.

— **Mezdno gibanje krojačev v Zagrebu.** Krojaški delodajalci v Zagrebu so pomočnikom odpovedali kolektivno pogodbo z namenom, da znižajo mezde. Pomočniki so se temu uprli in deloma stopili v stavko.

— **Pokrajinska skupščina UJU** se je vršila od 16. do 18. t. m. v Celju. Skupščina je bila mestoma zelo burna. Na skupščini so zmagali tako zvani deklaristi. Nasprotniki deklaracije so zapustili zborovanje.

— **«Ljubljana v jeseni».** Tako se bo imenovala velika pokrajinska razstava, ki jo priredi letos od 4. do 13. septembra Uprava Ljubljanskega velesejma pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra. Prireditelje bo obsegala sledeče razstave: avtomobilsko, motorjev, koles in potrebščin; radio; higijeno; slovensko upodabljačo umetnost; razstavo psov in konj; vrtnarsko; kmetijsko. Kmetijska razstava bo obsegala vse panoge našega agrarnega gospodarstva.

— **Kralj za poplavljenec.** Kralj je izročil društvu Rdečega križa znesek 1.200.000 dinarjev za podporo poplavljenec.

— **Kongres pravnikov** se bo vršil od 9. do 11. septembra v Ljubljani.

— **Jugoslovske - češkoslovske lige** bodo zborovale dne 7. in 8. avgusta v Ljubljani in na Bledu. Iz Prage je priglasih več gostov.

— **Diplomatski škandal.** Pred tremi meseci je bil naš tržaški konzul Dušan Stepanović prestavljen iz Trsta v Gradec. Stepanović se je vsled predstavitev delal užaljenega in je podal ostavko na državno službo. Preden je pa oddal konzularne posle svojemu nasledniku, je pobegnil neznanokam. Revizija v tržaškem konzulatu je dognala, da je Stepanović poneveril dva milijona državnega denarja. Za Stepanovićem je izdana tiralnica. Inozemsko časopisje podrobno obravnava škandal o našem konzulatu v Trstu. Razumljivo pa je, da to ne povečava ugleda naše države v inozemstvu.

— **Konkurzi.** Vedno bolj se množe konkurzi velikih trgovskih tvrdk. Posebno Slovenija je v tem pogledu zelo prizadeta. Toda tudi Srbija ni izvjeta. V Skoplju je napovedala konkurz draguljarska tvrdka Dimitrijević. Pasiva izkazujejo 1.400.000 dinarjev.

— **Nepošten davčni uradnik.** Dragović Zlatno, knjigovodja davčnega urada v Velikem Bečkereku, je živel zelo potratno. Dolgo niso prišli Dragoviću na sled, od kje ima toliko denarja. Končno se je vreča vendarle odvezala. Dragović je številnim davčnim obvezancem črtal davek pod pogojem, če se mu je dalo bogato podkupnino. Dragović je sedaj suspendiran od službe in v preiskavi.

— **Smrt vsled stekline.** Rudarja Andrija Maca v Novem Sadu je ugriznil stekel kunec. Maca je vsled ugriza pobesnel in kmalu nato umrl v bolnici.

— **Prebivalcev v Nemčiji** so pri zadnjem uradnem štetju našli 62.300.000.

— **Utopljeni.** Kopalna sezona je zahtevala svoje žrtve. V Ljubljani je utonil 12letni učenec Filip Šetina iz Most. V jami, ki je nastala pri kopanju gline za opeko, so utonile v Račjah 13letna Andreja, hčerka posestnika Šijanca, ter 14- in 16letna Zofka in Leja, hčerki prometnega mojstra Zorca. V Zagrebu so utonili Peter Zimmer, krojaški pomočnik, ter dve deklici pri plavanju iz zagrebskega mestnega kopališča preko Save.

— **Plenitev po poplavljenih domovih.** Številne ciganske tolpe plenijo po zapuščenih hišah ob Donavi. Tolpe so opremljene s čolni. Ciganske tolpe zasledujejo orožniki. Prebivalstvo je upravičeno razburjeno vsled zločinskega nastopanja eiganov.

— **Železniška nesreča.** V bližini Gornje Radgone je skočil s tračnice železniški stroj. Vzrok nesreče je, da so pragoči v skrajno slabem stanju. Praga Gornja Radgona—Ljutomer je skrajno v slabem stanju. Železniška uprava mora takoj izvršiti temeljita popravila, da se ne zgode velike nesreče.

— **Plaz opostošil več domačij.** Vsled deževja se je v Rečicah usul 50 metrov širok plaz, ki je popolnoma uničil Slemenškovo domačijo, veliko škode je pa napravil še na travnikih in vinogradih drugih posestnikov. Slemenšku je plaz podrl hišo in gospodarska poslopja. Občinska cesta je zasuta s prstjo do štiri metre visoko.

— **Velika zastrupljenja vsled pokvarjenega sladoleda.** V delavskem okraju Londona (Poplar) je obolelo 200 do 300 ljudi, ker so uživali sladolede od prodajalcev po cestah, ki so imeli pokvarjeno blago.

— **Poplave.** V zgornjem toku (na državni meji) še vedno narašča Donava. Bački preti nevarnost novih poplav. Na večih krajih so bili znova pretrgani nasipi. Oblast je odredila, da zapusti pre-

bivalstvo več vasi. Ker je deževje ponehalo, je znatno olajšano delo na nasipih.

— **Smrt sovjetskega komisarja.** V Moskvi je umrl sovjetski komisar Dzerdzinski, star 49 let. Dzerdzinski je bil svojčas vodja zloglasne črvčičajke in ima na vesti tisoče in tisoče žrtev sovjetskega terorja.

— **Odkritje spomenika v svetovni vojni padlim vojakom.** Dne 25. julija vsi v Rečico ob Paki, kjer je slavnostno odkritje vojnega spomenika, veliko zborovanje bivših vojakov ter velika vojna igra na prostem. Polovična vožnja povsod dovoljena. Pridite vsi, vsa društva, vsi bivši vojaki, da boste počastili 63 v svetovni vojni padlih žrtev naše občine. — Odbor za vpostavitve spomenika v vojni padlim vojakom. Šmartno ob Paki.

Dopisi.

RUSE. Ze zadnjic smo obljubili, da se zopet oglasimo in poročamo kaj novic iz našega kraja. Danes se nam nudi prilika, da se nekoliko pobavimo s prilikami pri nas. Potrebno se nam zdi, da spregovorimo par besed o tovarni za dušik. Pred mesecem nam je vodstvo tovarne odvzelo kar 30 % doklad za prašno delo. Ta udarec je delavstvo sprejelo ravnodušno in niti z mezincem se ni branilo ter tako pokazalo, da v našem delavstvu ni najmanjše odporne sile. Še naši največji kričarji in glavni zastopniki delavstva, naši sodrugi, so šli molče preko udarca, boječ se najbrže zamere pri vodstvu tovarne. Pa še druge udarce doživljamo tu, katerih ne moremo zamolčati. Tovarna je prisiljena graditi delavska stanovanja, da izseli delavstvo iz sedanjih nehigijeničnih in z mrčesom napolnjenih stanovanj. Z ozirom na to je vodstvo tovarne razglasilo, da bo zgradilo nekaj delavskih stanovanj in pozvalo delavce, da se javijo za stanovanja. Pozvalo je vse nameščence, da se izjavijo, ako reflektirajo na novo stanovanje, ki bo stalo mesečno 140 Din, a obenem je javilo, da se tudi stara stanovanja podražijo od 20 na 70 Din. Na razglas se je javilo okrog 70 delavcev, kar je imelo za posledico, da je vodstvo izdalo nov razglas, da se zviša najemnina za nova stanovanja na 200 Din, za stara od 20 kar na 140 Din. Preko tega pa delavstvo ni moglo mirno in priče se je neko gibanje. Naša Unija je podvzela korake, da skupno z internacionalno organizacijo intervenira pri podjetju zaradi tega novega udarca. Naletela pa je na slab odziv pri internacionalnih, ki so sklicali sestanek in na njega povabili par naših članov, ki so bili ob času sestanka v službi. Gospodje sodrugi so šli sami k ravnatelju in se z njim pogovorili. Po povratku iz ravnateljeve sobe so razglasili po tovarni, da je predsednik Unije bil pred njimi pri ravnatelju in se izjavil za ukrepe ravnateljstva. Jasno je, da nismo mogli molčati na take očitke in se je naš prizadeti predsednik zglašil pri g. ravnatelju, ki je pozval gg. sodruge, da raztro-

sene netočnosti prekličejo, kar so tudi v polni meri storili. Da vsaj delno zakrijejo to svojo blunfažo, so si izmislili novo neresnico, češ, da neki naš tovariš grozi z odpustom vsem onim, ki ne pristopijo k Uniji. Toda znana reč je, da ima laž kratke noge. Uvedena preiskava je postavila na laž naše dične sodruge. Mi moramo ob tej priliki ostro žigosati postopanje podjetja, ki deli delavstvu udarce za udarce, najbolj pa moramo žigosati postopanje sodrugov, ki se zaganjajo v nas in pozabljajo pri tem na udarce s strani podjetnika. Take metode naših sodrugov jasno kažejo, da niso zreli za vodstvo našega delavstva. Ni čuda, če se njihove vrste manjšajo. Vedno manj jih je, medtem ko se mi jačamo. Delavstvo v Rušah je zavedno in se ne da več varati po praznih besedah in obljubah. Ono dobro ve, da je Unija ona organizacija, ki edino pravilno zastopa delavske interese in zato pristopajo k njej. O razmerah pri nas bomo še poročali.

JESENICE. V nedeljo 18. julija t. l. se je na potu v službo zgrudil mrtev na tla tovarniški delavec Kranjske industrijske družbe Martin Tušar. Bil je starček v 72. letu svoje starosti, katerega je najbrže zadela srčna kap. V službo je hodil zadnja leta ob palci, s katero je šel namesto v pokoj, v smrt. — Telovadno društvo Sokol Jesenice je imelo v nedeljo 18. t. m. svoj letni javni društveni nastop, kateri je dokaj lepo izpadel. Nastopu so prisostvovali tudi neodrešeni bratje Sokoli onstran Karavank, kateri so bili prisrečno sprejeti. Vse je bilo v najlepšem redu, le žal, opaziti je bilo, da društvo nima svojega naraščaja, kateri je vsekakor nada Sokola. Temperamenten nagovor, katerega je imel društveni starosta dr. Obersnel, je med množico vzbudil pravo pojmovanje čiste sokolske ideje. Vrsti, katera je prisostvovala vsesokolskemu zletu tudi v Pragi, je starosta poklonil v imenu društva za njene lepe zasluge krasen venec, ovit z državnim trakom. Po dovršenih nastopih se je pričela veselica.

Pogovor o tem in onem.

Naprstnik.

Naprstnik, eden največ uporabljanih predmetov vsakovrstne potrebe, ima zelo dolgo zgodovino. Predhodnik naprstnika je bil šivalni prstan. Najstarejši znani naprstniki in šivalni prstani izvirajo še iz predzgodovinskih časov. Našli so jih med ostalimi izkopninami v južni Rusiji, Franciji in Italiji. Napravljani so iz bron, slonovine ali živalskih kosti in odgovarjajo po obliki sedanjim kovinskim naprstnikom. V knjigah se omenja naprstnik prvič v XII. stoletju. Takrat je živel v nekem samostanu v Porenju opatinja Hildegard, katera je v svojih spisih omenjala tudi naprstnik. Šestdeset let pozneje je opeval nemški minnesänger Walther von der Vogelweide naprstnik, «kraseči najkrasnejšega

z vseh prstkov». Naziranje, da je iznašel naprstnik amsterdamski zlatar Niklas, torej ni pravilno. Ta spretni kovač zlata je namreč poslal l. 1684. izvoljenki svojega srca krasno izdelan naprstnik z dopisom, da ga je iznašel on sam in da naj ga sprejme v zaščito svojih marljivih prstov in v znamenje njegove ljubezni. Da je naprstnik starejšega izvora, kaže tudi okoliščina, da kot simbol krojaške obrti v srednjem veku niso veljale samo škarje in igla, temveč tudi naprstnik.

V XV., XVI. in XVII. stoletju se naprstnik često omenja v literaturi in večkrat je naprstnik služil za motiv umetniškega dela. V XVIII. stoletju se je o naprstniku splošno dejalo, da mora iti skozi devet rok, preden je gotov. Danes pri tovarniški produkciji seveda ni treba tolikih delovnih sil. Tudi

tukaj so stroji pregnali ročno delo in strojnik pravi samo nekaj gibov in iz stroja se pričenejajo sipati gotovi naprstniki. Toda niti danes ni oblika naprstnikov ustaljena, ker se vedno se stalno prilagajajo in iznajdujejo »patentirani« model naprstnikov.

Zena pri domačem delu.

Zdi se komu, da obstoja samo en način, po katerem se da opravljati domače delo in da med zunanosti žensk, ki so zaposlene pri domačem delu, ne more biti posebnih razlik. Toda take domneve so zelo zmotne. Morda se je že vsakomur izmed nas dogodilo, da smo nenadoma obiskali dobro znanko v času, ko je bila zaposlena s pospravljanjem ali kuhanjem in marsikdaj smo bili neljubo presenečeni. Medtem ko izgleda nekatero stanovanje ali kuhinja tudi pri pospravljanju ali kuhanju tako, da se ne more ničemu oporekati in gospodinja take domačije naravno ne pokaže nobenega znaka neprijetnega presenečenja vsled našega obiska, pa srečamo drugod zopet primere, katerih si niti razjasniti ne znamo. So nekatere ženske, ki mislijo, da se mora, če pospravljajo po stanovanju ali kuhajo, to poznati povsod na neredu in umazanosti, katera jo obdaja in katera neprijetno učinkuje tudi na tujega človeka. Najdaljši lasje so speti z eno samo lasnico, ostali pa razmršeni vise okoli ušes in tilnika, umazano krilo, okoli polno odpadkov zelenjave, krompirjevih olupkov, umazane vode od umivanja mesa in salata itd. — tako se nam predstavi včasih gospa, ki jo sicer poznamo kot zelo elegantno damo. In vendar se dá pri malo dobre volje vedno čedno izgledati — tudi doma, ne samo na ulici. Da izgleda v stanovanju drugače, kot smo pravkar naslikali, je treba samo nekaj zmislja za organizacijo dela. Kakor gredo nameščenci vseh strok na delo umiti, počesani in čedno oblečeni, tako ne sme niti gospodinja, zaposlena v lastnem gospodinjstvu pozabljati, da se mora, preden prične z delom, prav tako skrbno umiti, počesati in se obleči v udobno domačo delovno obleko. Napraviti si enostavno obleko iz pisane delovnega blaga, ki se dobro pere, ni nobena nemogoča stvar. Poleg tega bi vsaka gospodinja morala imeti gumijast predpasnik, katerega naj obleče pri delu, pri katerem se posebno lahko zamaže ali oškropi. S tem se prihrani mnogo na perilu in poleg tega je še ta prednost, da je gospodinja vedno čista, ker se z gumijevega predpasnika s par potezami z mokro cunjjo izbrise vsa nesnaga. Obleka pod predpasnikom pa ostane dolgo časa čista in nezapršena.

Ameriške ženske oblačijo za domače delo, pri katerem se človek posebno lahko zamaže, enostavno obleko s lilačnicami, ker so n. pr. pri ribanju tal in pri splošnem pospravljanju krila samo v napoto. Skoro nemogoče je, da bi jih ne zamazale in pomčkale.

Po izgledanju v kuhinji tik potem, ko je gospodinja skuhala, ali pa v času, ko še kuha, moremo z gotovostjo presoditi njen značaj in njene lastnosti. V nekaterih kuhinjah izgleda v takih trenutkih kakor po bitki. Gospodinja ne pospravi vseh rabljenih stvari in odpadkov tjakaj, kamor spadajo, odpadkov v zaboj za smeti, umazano posodo v pomivalnik, temveč porabi mnogo posode vsled tega, ker pusti stvari, katere bi mogla takoj osnažiti, n. pr. lonce od mleka, tam, kjer jih je slučajno pustila. Preden je gotova s kosilom, je taka gospodinja zabarikadirana z vsemi mogočimi stvarmi in za vrata ne najde noža, žlice ali vilic, katere je imela že pravkar v rokah, in tako vzame čisto

orodje, s čimer poplava umazanega stalno narašča in z njo tudi brezplodno delo.

Če se gospodinja navadi vse takoj očistiti in postaviti na svoje mesto, izhaja z mnogo manj posode, se ne utruji in sede veselih misli z družino k mizi. Poleg tega pa — tudi če je nikdo ne obišče — prihrani članom rodbine neprijetni pogled na nered v kuhinji.

Matere naj bi v zgodnjih letih svoje hčerke pričutile temu načinu domačega dela. Mogoče bi jim s tem prihranile marsikateri prepir in razkol v zakonu, po katerega vzrokih se včasih zaman išče, dasi leže na dlani.

Energičen in odločen gorski vodnik.

Posel gorskega vodnika zahteva gotovo količino energije in odločnosti v slučaju nevarnosti in tak človek se mora zavedati, da lahko vsak trenutek nastopi potreba izvitosti se iz najbolj kočljivega položaja. V Zermatu je pred kratkim umrl slavn gorski vodnik po švicarskih gorah Moric Inderbinen, o katerem se je ohranila marsikaka vesela zgodba.

Nekoč se je podal Inderbinen z nekim Angležem na Materhorn, toda spotoma ju je prehitel vihar, ki je postajal z vsakim trenutkom strašnejši. Toda čim bolj je rastla viharjeva sila, toliko bolj je pešal Anglež, dokler se ni popolnoma izčrpan zgrudil na tla. Vodnik ga je skušal spraviti na noge, toda Anglež ga je samo prosil, da najga prepusti njegovim usodi ter naj poskrbi vsaj za rešitev lastnega življenja. Toda Inderbinen s tem svetom nikakor ni bil zadovoljen, temveč je pričel resigniranega Angleža neusmiljeno obrcavati in pretepati, dokler se ta ni končno postavil na noge ter pričel vračati vodniku milo za drago. Med obema je prišlo do ogorčenega pretepa, toda Anglež je pri tem nabral toliko sile in energije, da je mogel nadaljevati pot. Ko sta prišla oba v Zermat, je moral Anglež nekaj dni ostati v postelji in bil je odločen tožiti vodnika radi motenja osebne svobode. Toda končno se je le premislil in se je odličnemu in neizprosnemu vodniku vljudo zahvalil, da mu je s svojim krutim postopanjem ohranil življenje.

Blagajne, v resnici varne pred vlomilci.

V resnici varne pred vlomi so bile do sedaj samo velike blagajniške naprave velikih bank, medtem ko izvežbanim vlomilcem vlom v navadne, tako zvane ognja in vloma varne blagajne ni napravljaj posebnih težkoč. Sedaj pa je tudi v tem pogledu gospodm vlomilcem odzvonilo.

Pretekli teden je pokazal g. Karel Eisner v Pragi model svoje iznajdbe — resnično nevlomljive blagajne — pred zastopniki tamošnje policije, bank in časopisja. Blagajne ostanejo sicer kljub novi iznajdbi vlomljive, toda njihova vsebina postane za vlomilce neporabljiva. Iznajdba obstoja namreč v tem, da se ob vsakem navrtanju, taljenju, razbijanju, prenašanju blagajne itd. njena papirnata vsebina (bankovci, vrednostni papirji, dokumenti itd.) polijejo z rdečim analinovim barvilom. Niti en sam bankovec v tesno prevezanem svežnju ne uide temu izdajalskemu barvilu, ki ne samo da uniči vsako vrednost ukradenih vrednot, temveč tudi izdaja storilce, ki bi jih hoteli spraviti v promet. Eisnerjeva iznajdba je zavarovana tako proti izhlapevanju kakor zmrznjenju. Vsa naprava se nahaja v majhni skrinjici, katero se more pritrčiti v vsako blagajno, tako da se morejo uporabljati tudi

še nadalje stare blagajne, ki, dasi vlomljive, ne bodo več zapeljavale vlomilcev, ker bodo spoznali, da bi bilo vse težko delo zaman. Iznajdba pomeni torej konec vlomilske delavnosti, v kolikor se tiče papirnatih vrednosti.

Obenem je Eisner pokazal model ročne torbice, v kateri je mogoče popolnoma varno prenašati vsako vsoto papirnatega denarja ali vrednostnih papirjev. V slučaju nevarnosti potegne napadeni za krožek pri držalu in v istem trenutku zaplavi barvilo celo vsebino torbice, ki s tem izgubi za zločinca ves pomen. Te iznajdbe pomenjajo pravo revolucijo pri graditvi nevlomljivih blagajn in sistemu prenašanja velikih vsot. Patent je priklašen že v vseh državah in vzbuja povsod veliko zanimanje.

Levi na živinskem trgu v Cremoni.

Nekega dne preteklega meseca so se v Cremoni na trgu Porta Venezia, kjer se je vršil pravkar velik živinski sejem, pokazale tri levinje in dva leva. Nameščene cirkusa, ki je čistil levjo klet, je pustil vrata odprta. Levi so porabili priliko in se šli sprehajati. Toda posetnikov sejma se je polastila panika in trg je bil v nekaj trenutkih prazen. Vrata vseh okoliških hiš so se zaprla in zabarikadirala. Eden levov se je po kratkem izprehodu vrnil v cirkus, kjer je ogrožal krasnega jezdnega konja. Krotilec se je posrečilo spraviti leva še pravčasno v kletko. Ostali levi so se medtem potepali po trgu. Eden je napadel konja, katerega lastnik je pobegnil. Toda konj se je branil in kralj živali je dobil nekaj občutljivih brč. Osramočen je lev zapustil bojišče. Levinje so medtem napadle dve kravi, na kar so legle na solnce. Na trgu so se pojavili krotileci s karabinkami in ognjegasci. Levinje pa haid po ulici Via Basa. Ena je zašla v neko nedograjeno stavbo in podavila tam nekaj kokoši, na kar se je pustila uloviti. Druga je požrla v plinarni spečo mačko, preskočila nizki zid kapucinskega samostana ter se pustila tudi ujeti. Lov na leve je trajal celo dopoldne. Zmešnjava v mestu je bila seveda nepopisna. Nameščene, ki je zakrivil pobeg levov, je bil aretiran.

Deset zapovedi za očeta.

1. Ljubi svoje otroke iz vsega svojega srca.
2. Ne malikuj svojega dela, svojih zadev ali svoje zabave in ne klanjaj se jim pozabljajoč, da moraš biti tudi družabnik in učitelj svojim otrokom.
3. Ne imenuj se po nemarnem »oče«, da te ne zadene kazen, kakor vsakogar, ki lahkomišelnost prevzame nase očetovske dolžnosti.
4. Ure počitka prebij skupno s svojimi otroci. Šest dni dela, sedmega se odpočij. Toda vsak dan preostane nekaj časa, katerega moreš posvetiti ožjemu sožitju s svojimi otroci.
5. Spoštuj svojo ženo, ker mi, njeni otroci, jo tudi spoštujemo, ljubimo in upoštevamo iz vsega srca.
6. Ne skrivaj pred svojimi otroci zakladov in plemenitih tajnosti svojega srca.
7. Bodí neizprosni, da ne zaidejo tvoji otroci na kriva pota.
8. Zaupaj svojim otrokom in odpuščaj jim njihove pomote.
9. Ne pozabljal, da si bil nekoč tudi ti mlad in da se je mnogo izpremenilo od tvoje mladosti.
10. Hodi po pravičnih potih, da ti bodo tvoji otroci lahko sledili.

NAJPOPOLNEJŠI **15 letna garancija** **BREZPLAČEN POUK**
STOEWER šivalni stroji za šivilje, krojače, čevljarje in za vsak dom. Preden nabavite stroj, si oglejte to izrednost pri tvrdki
L. BARAGA
 Šelenburgova ul. 6/l. **LJUBLJANA** Telefon štev. 980.

